

POSTANOWIENIE

Dnia 12 grudnia 2002 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jadwiga Skibińska-Adamowicz

w sprawie z powództwa W. G.

przeciwko Szkole Podstawowej w S.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Administracyjnej, Pracy i Ubezpieczeń

Spółecznych w dniu 12 grudnia 2002 r.,

na skutek kasacji powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń
Spółecznych w P.

z dnia 22 marca 2002 r.,

odmawia przyjęcia kasacji do rozpoznania.

Uzasadnienie

Sąd Rejonowy – Sąd Pracy w S. wyrokiem z dnia 10 stycznia 2002 r. zasądził od Szkoły Podstawowej w S. na rzecz powoda W. G. kwotę 4.760 zł netto wraz z odsetkami ustawowymi do dnia zapłaty tytułem odszkodowania za dalszy 10% uszczerbek na zdrowiu będący następstwem choroby zawodowej oraz kwotę 1.013,04 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 16 stycznia 1998 r. do dnia zapłaty tytułem niewypłaconej części nagrody jubileuszowej za 30 lat pracy i oddalił powództwo w części przekraczającej wskazane kwoty, jak również oddalił powództwo o nakazanie pozwanej Szkole nawiązania stosunku pracy oraz o zasądzenie różnicy między wypłaconą a żadaną przez powoda odprawą rentową w kwocie 5.307,76 zł. Gdy chodzi o koszty procesu, to Sąd Rejonowy dokonał ich stosunkowego rozdzielenia.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 22 marca 2002 r., po rozpoznaniu apelacji obu stron, zmienił wyrok Sądu pierwszej instancji w ten sposób, że zamiast kwoty 4.760 zł – zasądził na rzecz powoda kwotę 4.158 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 10 stycznia 2002 r. i oddalił powództwo w pozostałej części, jak również apelacje obu stron. Ponadto orzekł o kosztach procesu za instancję odwoławczą, zasądzając od powoda na rzecz strony pozwanej kwotę 375 zł.

Sąd Okręgowy stwierdził, że ustalenia Sądu pierwszej instancji są pełne i zgodne z dowodami zebranymi w sprawie. Wynika z nich, że wskutek choroby zawodowej powód doznał trwałego 30% uszczerbku na zdrowiu, a ponieważ pozwana Szkoła wypłaciła mu już odszkodowanie za 20% uszczerbku, obecnie należało jedynie zasądzić różnicę, przyjmując, że odszkodowanie za 1% uszczerbku wynosi 415,80 zł, nie mniej niż 1.554,80 zł, stosownie do obwieszczenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 5 grudnia 2001 r. (M.P. Nr 45, poz. 741). Zdaniem Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy błędnie również ustalił datę płatności odsetek. Jest nią bowiem data wydania przez Sąd Rejonowy wyroku zasądzającego na rzecz powoda odszkodowanie, a nie data wejścia w życie obwieszczenia o ustaleniu nowych stawek odszkodowania. Gdy chodzi o wyższą odprawę rentową, Sąd Okręgowy uznał, że podstawą ustalenia tej odprawy nie mógł być art. 28 ust. 1 Karty Nauczyciela, ponieważ przepis ten ma zastosowanie w wypadku rozwiązania z nauczycielem stosunku pracy na podstawie art. 23 ust. 1 pkt 3 tej Karty. Tymczasem rozwiązanie z powodem stosunku pracy nastąpiło na podstawie art. 23 ust. 1 pkt 2, zatem stosownie do art. 87 Karty Nauczyciela, przysługiwała powodowi odprawa rentowa w wysokości dwumiesięcznego, ostatnio pobieranego, wynagrodzenia za pracę. Wysokość tego wynagrodzenia (1.013,04 zł brutto) wynika z akt osobowych powoda. Nie ma natomiast dowodu, że wynosiło ono 1.243,62 zł - jak utrzymywał powód.

Wreszcie Sąd Okręgowy ocenił jako bezzasadne żądanie powoda przywrócenia go do pracy i nakazanie pozwanej Szkole zatrudnienia na odpowiednim stanowisku. Powód żądał bowiem zatrudnienia na stanowisku niewymagającym nadmiernego wysiłku głosowego, podczas gdy w szkole brak jest takich stanowisk dla nauczycieli, gdyż praca na każdym stanowisku nauczycielskim wymaga dużego wysiłku głosowego. Kwestia, czy stosunek pracy z powodem został

rozwiązany prawidłowo czy też nie, jest pozbawiona obecnie znaczenia, skoro powód nie zakwestionował w terminie sposobu rozwiązania jego stosunku pracy.

W kasacji od powyższego wyroku opartej na podstawie naruszenia prawa materialnego powód zarzucił naruszenie następujących przepisów:

1. art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776 ze zm.) wskutek przyjęcia, że powodowi nie przysługuje mu roszczenie o przywrócenie do pracy ani też o nawiązanie stosunku pracy w związku z niezłożeniem odwołania od świadectwa pracy;
2. art. 264 § 2 i § 3 KP przez przyjęcie, że powód przekroczył termin do wystąpienia z żądaniem przywrócenia do pracy bądź nawiązania stosunku pracy;
3. art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (tekst jednolity: Dz. U. z 1997 r. Nr 56, poz. 357) w wyniku uznania, że wysokość odprawy rentowej zależy od przyczyn rozwiązania stosunku pracy podanych w świadectwie pracy, a nie od faktycznej przyczyny zwolnienia pracownika.

Powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości przez:

1. zasądzenie od pozwanej Szkoły odsetek ustawowych od kwoty 4.158 zł od dnia 3 lutego 1999 r. do dnia zapłaty;
2. zasądzenie ponadto kwoty 4.052.16 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 19 lutego 1999 r. tytułem odprawy z art. 28 ust. 1 Karta Nauczyciela;
3. zobowiązanie strony pozwanej do nawiązania z powodem stosunku pracy bądź o przywrócenie powoda do pracy;
4. zasądzenie na rzecz powoda kwoty 3.039,12 zł z odsetkami od dnia 19 lutego 1999 r. tytułem odszkodowania za czas pozostawania bez pracy oraz kosztów postępowania za wszystkie instancje.

Zdaniem powoda, Sąd Okręgowy powinien zasądzić odsetki od kwoty jednorazowego odszkodowania z tytułu choroby zawodowej przynajmniej od dnia stwierdzenia uszczerbku na zdrowiu w wysokości 30%, to znaczy od dnia 3 lutego 1999 r. Powinien również zobowiązać pozwaną Szkołę do nawiązania z nim stosunku pracy, gdyż odpowiednie roszczenie, mające oparcie w art. 14 ust. 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, zgłosił w terminie przewidzianym w tym przepisie, czyli przed upływem miesiąca od uprawomocnienia się orzeczenia o częściowej niezdolności do

pracy. Nie zostały także przekroczone terminy z art. 264 § 2 i § 3 KP, gdyż powód nie otrzymał prawidłowego i skutecznego rozwiązania stosunku pracy, zaś pozwana Szkoła nie wyraziła zgody na dopuszczenie go do pracy. Wreszcie, w ocenie powoda, rozwiązanie jego stosunku pracy nastąpiło w związku z przejściem na rentę inwalidzką w dniu 18 lutego 1999 r., zatem przysługiwała mu odprawa w wysokości uzależnionej od rzeczywistej przyczyny ustania stosunku pracy, jak również roszczenie o nawiązanie stosunku pracy, które stało się wymagalne od daty uprawomocnienia się wyroku Sądu Okręgowego z dnia 17 kwietnia 2000 r. „na dzień 3 lutego 1999 r.”, a wówczas powód był pracownikiem pozwanej Szkoły.

Jako okoliczności uzasadniające rozpoznanie kasacji powód wskazał to, że zaskarżony wyrok oczywiście narusza prawo wskutek przyjęcia, że orzeczenie sądu o przyznaniu odszkodowania z tytułu uszczerbku na zdrowiu ma charakter konstytutywny oraz że zachodzi potrzeba interpretacji art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776 ze zm.) przez wyjaśnienie, czy roszczenie o wydzielenie i zorganizowanie odpowiedniego stanowiska pracy z podstawowym zapleczem socjalnym przysługuje także pracownikowi, zwolnionemu z naruszeniem przepisów prawa w związku z przejściem na rentę, który zgłasza gotowość przystąpienia do pracy w ciągu miesiąca od dnia uznania go za osobę niepełnosprawną. Kolejnym istotnym zagadnieniem prawnym jest, czy możliwa i skuteczna jest zmiana podstawy prawnej rozwiązania stosunku pracy dokonana jedynie jako sprostowanie świadectwa pracy, bez dokonania osobnego wypowiedzenia, oraz czy w tym samym trybie można zmienić czas trwania umowy o pracę.

Strona pozwana wniosła o oddalenie kasacji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja powoda spełniła wymagania formalne określone w art. 393³ KPC, w tym także warunek przedstawienia okoliczności uzasadniających rozpoznanie kasacji (§ 1 pkt 3), co nie pozwalało jej odrzucić stosownie do art. 393⁷ § 2 KPC w związku z art. 393⁵ KPC. Jednak pozytywny wynik oceny kasacji pod względem formalnym nie powoduje automatycznego przyjęcia jej do rozpoznania. W kolejnej bowiem fazie postępowania, jaką jest przedsąd, Sąd Najwyższy bada i ocenia, czy przytoczone

przez stronę skarżącą okoliczności wskazują na potrzebę wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, czy uzasadniona jest teza strony skarżącej o oczywistym naruszeniu przez zaskarżony wyrok przepisów prawa bądź czy zachodzi nieważność postępowania.

Powód przedstawił jako okoliczności uzasadniające rozpoznanie kasacji oczywiste naruszenie prawa oraz potrzebę wykładni art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, a także potrzebę wyjaśnienia, czy możliwa i skuteczna jest zmiana podstawy prawnej rozwiązania stosunku pracy dokonana jedynie jako sprostowanie świadectwa pracy, bez zastosowania wypowiedzenia, oraz czy w tym samym trybie może być zmieniony czas trwania umowy o pracę. Zdaniem skarżącego, zaskarżony wyrok dlatego oczywiście narusza prawo, że Sąd Okręgowy przyjął, iż wyrok sądu o przyznaniu odszkodowania z tytułu uszczerbku na zdrowiu ma charakter konstytutywny. Trzeba jednak podkreślić, że powód nie podał, jakich przepisów dotyczy zarzut oczywistego naruszenia prawa i nie przedstawił uzasadnienia prawnego tego twierdzenia. Tym samym ocena wymienionego zarzutu przez Sąd Najwyższy była niemożliwa.

Wbrew stanowisku skarżącego, nie daje również podstaw do przyjęcia kasacji do rozpoznania teza o potrzebie interpretacji art. 14 ust. 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Przepis ten stanowi, że osobie zatrudnionej, która w wyniku wypadku przy pracy lub choroby zawodowej utraciła zdolność do pracy na dotychczasowym stanowisku, pracodawca jest obowiązany wydzielić lub zorganizować odpowiednie stanowisko pracy z podstawowym zapleczem socjalnym, nie później niż w okresie trzech miesięcy od daty zgłoszenia przez tę osobę gotowości przystąpienia do pracy; zgłoszenie powinno nastąpić w ciągu miesiąca od dnia uznania za osobę niepełnosprawną. Jak z przytoczonego tekstu wynika, obowiązek pracodawcy polegający na wydzieleniu lub zorganizowaniu odpowiedniego stanowiska pracy dotyczy „osoby zatrudnionej”, bez względu na podstawę zatrudnienia, a więc pracownika, zleceniobiorcy, agenta itp. Nie dotyczy natomiast osoby niezatrudnionej, a taki status posiadał powód w stosunku do pozwanej Szkoły po dniu 28 lutego 1999 r. Sens wyrażenia „osoba zatrudniona” jest przy tym zrozumiały bez konieczności jego interpretacji ze strony Sądu Najwyższego, gdyż inaczej mówiąc, „osoba zatrudniona” to osoba, która pozostaje w „czynnym” stosunku prawnym w chwili zgłoszenia gotowości

przystąpienia do pracy. Pojęcie to nie dotyczy zaś byłego pracownika. Ów wniosek potwierdza art. 23 wymienionej ustawy, który przewiduje konsekwencje dla pracodawcy nie stosującego się do obowiązków nałożonych na niego w art. 14 ustawy. Mianowicie, jeżeli pracodawca nie wydzieli lub nie zorganizuje w przepisany terminie stanowiska pracy dla osoby zatrudnionej, to jest obowiązany dokonać – w dniu rozwiązania z tą osobą stosunku pracy – wpłaty na Fundusz piętnastokrotnego przeciętnego wynagrodzenia za pracownika. Przytoczony przepis wyraźnie więc wskazuje na istotę uregulowania zawartego w art. 14 ust. 1 ustawy. Sprowadza się ona do tego, że pracodawca jest zobowiązany wydzielić lub zorganizować odpowiednie stanowisko pracy pracownikowi (i każdej zatrudnionej osobie), który w wyniku wypadku przy pracy lub choroby zawodowej utracił zdolność do pracy na dotychczasowym stanowisku, czyli wobec pracownika, z którym nie rozwiązał stosunku pracy. Powód zaś nie był takim pracownikiem w chwili wystąpienia z przedmiotowym żądaniem.

Nie odpowiadają również wymaganiu „występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego” wątpliwości skarżącego związane z dopuszczalnością zmiany podstawy prawnej rozwiązania stosunku pracy przez zmianę świadectwa pracy. Skarżący bowiem nie wskazał, które przepisy nasuwają wątpliwości. Tymczasem powołanie się na podstawę z art. 393 § 1 pkt 1 KP wymaga nie tylko sformułowania zagadnienia prawnego, ale także przytoczenia przepisu, w związku z którym powstało owo zagadnienie.

Z tych względów i stosownie do art. 393⁷ § 1 KPC Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia kasacji do rozpoznania.